

Plenum

Torsdag 12.11.2020 kl. 16.00—20.03

2.7. Muntlig fråga om barnskyddet och förebyggande tjänster (Veronica Rehn-Kivi sv)

Muntligt spörsmål MFT 155/2020 rd

Muntlig frågestund

Talman Anu Vehviläinen: Ledamot Rehn-Kivi.

Debatt

16.46 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade fru talman! Sosiaali- ja terveysvaliokunta antoi tänään lausuntonsa ensi vuoden budjettiin, ja siinä nostettiin esiin huoli nuorten pahoinvoinnista ja pitkälle koronan johdosta vähentyneistä ennaltaehkäisevistä peruspalveluista. Kuntien talous on pitkään ollut tiukkaa, ja kuntien on ollut pakko löytää säästökohteita, mutta nyt korona-aikana peruspalvelun hoitohenkilökunta on jouduttu siirtämään koronatestaukseen ja -jäljitykseen. Tämä on johtanut siihen, että monissa kunnissa on vähennetty muun muassa perheille annettavaa tukea. Neuvolatoimintaa, oppilashuoltoa, mielenterveyspalveluita ja jalkautustoimintaa on vähennetty. Tämä taas on aiheuttanut painetta lastensuojelulle, joka on jo ennestään kärsinyt kroonisesta resurssipulasta.

I Finland finns det mycket kunnande och goda erfarenheter av förebyggande verksamhet. Ofta är det inte ens fråga om pengar, [Puhemies koputtaa] men det är viktigt att alla som jobbar som professionella med ungdomar [Puhemies koputtaa] orkar i sitt arbete och är trygga vuxna för våra ungdomar.

Arvoisa ministeri Kiuru, miten tätä ennaltaehkäisevää toimintaa [Puhemies koputtaa] saadaa palautettua ja samalla vahvistettua?

16.48 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rehn-Kivi on kyllä nostanut varmasti tässä keskustelussa kaikkein tärkeimmän asian esiin. Me emme voi jatkaa tulevaisuudessa niin, että me teemme vain näitä korjaavia toimia ja keskitymme niihin. Jos Suomessa linja ei muutu näiden lasten osalta, jotka oireilevat, tulevaisuudessa siihen suuntaan, että teemme ennaltaehkäisevää työtä, niin mikään tätä ongelmaa ei tule ratkaisemaan. Tämä on ikävää. Meidän täytyy pystyä aikaisemmin puuttumaan, ennen kuin nämä ongelmat kärjistyvät.

Ja minä pidän niistä toimista, joihin hallitus on nyt lähtenyt: Täällä on sekä rahoitusta että myöskin uusia toimintatapoja ja -piteitä tulossa. Niistä minusta tärkein on se, että lasten ja nuorten pitäisi osata vastata siihen kysymykseen, mihin otetaan yhteyttä, jos lapsi ja nuori kokee, että häntä jollakin tavalla kohdellaan huonosti tai hän voi huonosti. [Puhe-

Punkt i protokollet PR 144/2020 rd

mies koputtaa] Ajatelkaa, että vain noin kuusi kymmenestä [Puhemies koputtaa] lastensuojelun lapsesta osasi kertoa, mihin otetaan yhteyttä, jos voidaan huonosti. [Puhemies: Aika!] Tämä on aika kovaa toimintaa.

16.49 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on käynyt ilmi, nyt puheena olevilla nuorilla on usein mielenterveyden ongelmia. Näihin heidän tulisi saada ajoissa apua. Tähän tähtäsi mielenterveysjärjestöjen matkaan saattama kansalaisaloite niin sanotusta terapiatakuusta. Se jätettiin eduskuntaan jo noin yksi vuosi sitten. Tietävästi hallituspuolueiden kansanedustajat sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ovat jarruttaneet tämän kansalaisaloitteen käsittelyä. Ministeri Kiuru, te olette sanonut, että te kannatatte terapiatakuuta. Nyt kysyn teiltä, ministeri Kiuru: voisitteko ystävällisesti pyytää hallituspuolueiden kansanedustajia sosiaali- ja terveysvaliokunnassa lopettamaan tämän kansalaisaloitteen käsittelyn jarruttamisen?

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä eduskunta on isäntä ja hallitus on renki. Siltä osin renkinä en lähde pyytämään isäntää toimiin. Kysymys on siitä, että me olemme yhdessä kai tässä salissa sitoutuneet kovin vahvasti siihen, että hoitotakuuta kiristetään nykyisestä. Se on todella tärkeää. Se on minusta yksi sosiaali- ja terveystalouden aivan isoin saavutus, jos se saadaan yhdessä tehtyä, ja minun on sanottava teille, että sen läpivieminen ei ole niin helppo juttu kuin meistä kukin on alun perin ajatellut.

Mutta itse suhtaudun tähän yhtä kunnianhimoisesti kuin edustaja Zyskowicz: se on saatava tänne, ja se täytyy saada mahdollisimman pian. Se, mikä ei ollut meillä tiedossamme, oli se, että koronakriisi aiheutti sen, että meillä ei ole sosiaali- ja terveysministeriössä niin paljon tekijöitä, että me olisimme pystyneet viemään sitä niin kunnianhimoisesti eteenpäin. Ja se hoitotakuu tulee tänne eduskuntaan käsittelyyn, ja se tulee nimenomaan [Puhemies koputtaa] siitä näkökulmasta, että me pystymme puuttumaan ihmisten kaikkiin vaikeuksiin, hoitamaan ne ajoissa ja hoitamaan [Puhemies koputtaa] ne kunnolla kuntoon. [Ben Zyskowicz: Tämä asia jää kokonaisuuden varjoon!]

16.51 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ensinnä oikaista edustaja Zyskowiczin väitteen, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa olisi jarruteltu tätä terapiatakuuta. Valiokunta on yksimielisesti päättänyt, että tämä yhdistetään tulevaan hoitotakuukäsittelyyn ja se käsitellään asianmukaisesti. Itsekin olen sen lähtökohdan kannalla. Tällaista tietoa ei kannata levittää.

Arvoisa puhemies! Haluan tähän itse aiheeseen todeta, että on selvää, että vaikka me tiedämme, että maahanmuutto ei ole Suomen isoimpia ongelmia, niin siihen liittyy myös lieveilmiöitä, ja niitä ei voi lakaista maton alle eikä hyssytellä. [Antti Kurvisen välihuuto] Tämä pitää tunnustaa. Niinkin on, että silloin, kun on kysymys kovista rikoksista, tarvitaan myös kovia toimenpiteitä.

Mutta sitten kannan huolta myös siitä, että meillä on tuhansia ja taas tuhansia nuoria, joilla on maahanmuuttotausta, jotka rakentavat tätä yhteiskuntaa ja jotka myös käyttäytyvät fiksusti mutta joutuvat työelämässä monesti syrjityiksi. Nyt sitten kysyisin hallitukselta: miten me voisimme edistää sitä, että nämä nuoret, kaikki nuoret [Puhemies koputtaa] taustasta riippumatta, pääsisivät terveitten harrastusten pariin, [Puhemies koputtaa] mikä ennalta ehkäisee myös tällaista?

Punkt i protokollet PR 144/2020 rd

16.53 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä puheenvuoro myös siltä osin, että todellakin keskustelu on nyt juuri ilmiössä, joka koskee 100—150:tä nuorta ja valitettavasti myös tämän väkivaltaisen toiminnan uhreja, joiden osalta olen kyllä syvästi pahoillani tapahtuneesta. On kuitenkin niin, että valtaosalla suomalaisista nuorista, ihonväristä tai lähtömaasta riippumatta, on hieno tilanne ja hyvä elämä edessään ja asiat hyvin. Ei ole myöskään oikein, että henkilö, joka on muuttanut tänne maahan tai syntynyt tässä maassa niin, että hänen vanhempansa ovat ehkä muualta tulleita, tulee leimatuksi keskustelussa vain maahanmuuttajuuden kautta. Hän on paljon muutakin: hän on harrastaja, hän on oppilas, hän on jonkun ystävä. Ja tältä osin kysymykseen, joka liittyi erityisesti harrastamiseen, on ilo todeta, että hallituksen ohjelmaan on kirjattu ”harrastamisen Suomen malli”, josta ovat nyt liikkeellä pilotit kunnissa, niin että jokainen suomalainen lapsi ja nuori saa yhden maksuttoman harrastuksen koulupäivän yhteyteen. [Puhemies koputtaa] Tälle on varattu pysyvät rahat kuntien työn tueksi, ja kehotan kuntia [Puhemies: Aika!] hakemaan tähän kokeiluun mukaan.

16.54 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliisiylijohtaja Kolehmainen on vuonna 2019, ennen koronaa, jo esittänyt huolensa Ruotsin tyypillisestä kehityksestä. Te olette, ministeri Ohisalo, mielestäni unohtanut nämä kommentit, jotka ovat olleet jo ennen koronaa. Tässä keskustelussa on myös sekoitettu se, että mikäli emme halua lisää haitallista maahanmuuttoa, meidän tulee tehdä päätöksiä siitä, että me emme ota lisää haitallista maahanmuuttoa.

Toinen kysymys on maassa olevat häiriökäyttäytyvät ihmiset. Heihin tulisi kohdistaa toimenpiteitä. Voisitteko harkita esimerkiksi, että peruutetaan tällaisten ihmisten oleskelulupia tai karkotetaan heitä? Entäpä oletteko tutustunut tarkastusvaliokunnan viime kaudella tekemään lausuntoon esimerkiksi suomen kielen [Puhemies koputtaa] velvoittavuudesta ja suomen kielen kokeista?

16.55 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin alkuun se, että totta kai rikolliset palautetaan, mutta tässä keskustelussa on puhuttu nuorten pahoinvoinnista, joka on valtavan vakava, laaja ilmiö, joka koskettaa todella paljon, todella monia ihmisiä tässä yhteiskunnassa.

Tässä keskustelussa on nostettu kaikkia niitä keinoja, joita meillä on käytössämme, joita vahvistamme hallituksena. Täällä sanottiin erittäin hyvin entisen sisäministerin toimesta, että rikolliseksi kukaan ei synny. Se on hyvä muistaa. Yhteiskunnalla on valtava vaikutus siihen, millaiseen elämään ihmiset kasvavat, jos panostamme ja kun panostamme nyt varhaiskasvatukseen, koulutukseen, kohtuuhintaisiin asuntoihin, kielikoulutukseen, kaikkeen tähän, matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Tämä auttaa ihmisiä pysymään tässä kolkassa. Tietyissä maissa on tiettyjä esimerkkejä siitä, että osa ihmisistä ei ole päässyt integroitumaan yhteiskuntaan, ei ole päässyt koskaan osalliseksi siitä yhteiskunnasta.

Tämä hallitus pitää kiinni siitä, että Suomi on jatkossakin [Puhemies koputtaa] maailman turvallisimaa maa.

16.56 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikki maahanmuutto ei missään tapauksessa ole ongelmallista. Kuitenkin se maahanmuutto, joka Eurooppaan suuntautuu, tulee voittopuolisesti alueilta, joilta tulijoiden kotoutumisennuste

Punkt i protokollet PR 144/2020 rd

on tilastojen valossa varsin huono. Eri Euroopan maissa on sovellettu erilaisia strategioita siihen, millä tavoin tämä väestö todella kotoutuisi ja tulisi osaksi eurooppalaisia yhteiskuntia, mutta riippumatta sovelletuista strategioista lopputulos on kaikissa maissa ollut kovin keuhno. Kohtaamme samoja ongelmia joka ainoassa eurooppalaisessa maassa, jossa maahanmuuton määrä ongelmallisilta alueilta on muodostunut kovin suureksi. Myöskään suomalainen sekoittava asuntopolitiikka ei ole tähän auttanut. Ainut selvästi tepsivä keino on se, että pidämme maahanmuuton riittävän rajallisena sellaisilta alueilta, joilta tulijoiden sopeutumisennuste on huono Suomeen muutettaessa. Kun hallitus vannoo [Puhemies koputtaa] tieteen, tutkimuksen ja tutkitun tiedon nimiin, [Puhemies koputtaa] missä vaiheessa hallitus on valmis kohtaamaan nämä tosiasiat?

16.57 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Euroopan komissio on juuri antanut esityksensä tästä eurooppalaisesta yhteisestä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikasta. Komissio, koko komissio yhdessä, toteaa, että maahanmuutto on normaali osa eurooppalaista elämää, ja jatkossakin Euroopan unionista voi hakea turvapaikkaa. Jokainen hakemus käsitellään asianmukaisessa prosessissa, oikeusturvan takaavassa prosessissa, ja yksilöllisesti. Euroopan unionin tasolla kukaan ei ole halunnut luopua tästä oikeudesta tulla tällä tavalla Euroopan unioniin. Ylipäätään komissaarit ovat yhdessä olleet tekemässä sitä politiikkaa, jossa mahdollistetaan laillisia väyliä Euroopan unioniin sen sijaan, että ihmisten täytyy tulla tänne laittomin keinoin, ihmissalakuljettajien hyväksikäyttämisenä potentiaalisesti, ihmiskaupan uhreina. Tämä komission paketti on hyvä alku sille, että teemme Euroopan unionissa yhdessä parempaa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa, ja tästä hallitus on omia yhteisiä linjauksia viime päivinä myös tehnyt.

16.59 Hussein al-Taei (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansa katsoo tätä salia, ja tämän salin tulisi voimaannuttaa ihmisiä ajatuksella, että me tiedämme, mitä me teemme, ja että pyrimme ratkaisemaan nämä ongelmat hyvin. Ja minusta välillä tuntuu siltä, että tämä sali ei voi voimaannuttaa suomalaisia kansalaisia sillä halutulla ja tarvitulla tavalla.

Annan kuitenkin yhden esimerkin voimaannuttavasta tilanteesta, jossa on saatu hyviä tuloksia liittyen näihin maahanmuuttajiin liittyviin ongelmiin. Vantaalla on aloitettu hanke, jossa kutsutaan vanhemmat mukaan kouluun. Vanhemmat ovat saaneet parempaa suomen kieltä ja kulttuuria. He ovat työllistyneet 80-prosenttisesti. Heidän lapsensa, jotka ovat samassa koulussa, ovat parantaneet menoaan ja arvosanojaan, ja yhteiskunta on saanut hyviä veronmaksajia. Miten näitä pehmeitä, hyviä, ratkaisukeskeisiä keinoja saadaan lisää, ministeri Andersson?

17.00 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustajan esille nostama esimerkki Vantaalta on tosiaan erinomaisen hieno, ja vastaavan tyyppistä toimintaa [Mika Niikko: Vantaa mainittu! — Naurua] haluamme ehdottomasti myöskin esimerkiksi vapaan sivistystyön ja koulutuksen puitteissa tukea. Kodin ja koulun välinen yhteistyö on äärimmäisen tärkeää. Se on tärkeää lasten ja oppilaiden näkökulmasta mutta myöskin vanhempien näkökulmasta, varsinkin jos on kyse ihmisistä, jotka eivät välttämättä itse ole käyneet nuorena tai lapsena koulua Suomessa ja joilla ei siten myöskään ole henkilökohtaista kokemusta siitä, miten suomalainen koulutus toimii.

Punkt i protokollet PR 144/2020 rd

Haluan ylipääntensä kiittää edustajaa erinomaisen tärkeästä puheenvuorosta. Mielestäni on tärkeää, että tässä salissa myöskin aidosti pohditaan vaikuttavia keinoja ratkaista ongelmia sen sijaan, että käydään keskustelua tavalla, joka leimaa tai syyllistää nuoria yleisesti. Tiedetään, että rikosten tekijöiden joukossa on muitakin kuin maahanmuuttajataustaisia nuoria, ja valtaosalla [Puhemies koputtaa] maahanmuuttajataustaisista nuorista ei ole mitään tekemistä rikollisuuden kanssa.

Frågan slutbehandlad.

Riksdagen avslutade den muntliga frågestunden.